

Unió en el seu laberint

OPINIÓ

LA DECISIÓ D'UNIÓ DEMOCRÀTICA
DE CATALUNYA L'AFILERA
INVOLUNTÀRIAMENT AMB PARTITS
COM C'S, AMB QUI NOTÉ RES
A VEURE, COSA QUE GENERA
UNA DESCONNEXIÓ AMB EL SEU
PROPI ELECTORAT.

Darrerament, la recuperació de la memòria històrica ha estat un dels estendards més visibles de l'esquerra, tant a Catalunya com a Espanya. En si mateix, aquest objectiu és innegablement positiu. Tal com ha estat plantejat, però, constitueix un projecte acomodatiu, en algun punt concret, tergiversador. No ens referim, òbviament, a l'impresentable revisionisme històric del franquisme que s'ha fet efectiu des de la caverna mediàtica ni des dels sectors més recalitrants del PP. Parlem d'una altra cosa: la recuperació de la memòria històrica hauria d'anar acompanyada de la recuperació de la memòria política, que és una altra cosa ben diferent. Si això no s'ha fet és perquè molta gent no té ganes de veure's reflectida en el mirall dels totalitarismes –d'esqueres i de dretes– de la dècada del 1930. La recuperació de la memòria política, en canvi, atorga una immensa legitimitat democràtica a formacions com Unió Democràtica de Catalunya (UDC). En el punt IV del Manifest Fundacional d'UDC (7-11-1931) hom pot llegir una frase que, en el context de la seva època, resultava ben significativa. Diu així: “rebutgem l'individualisme gregari, infantador de l'explotació de l'home per l'home, tant com tota teoria que sacrifiqui els individus a la col·lectivitat”. L'expressió “individualisme gregari” –molt spengleriana, i recollida actualment pel filòsof Peter Sloterdijk– evoca els estadis més salvatges del capitalisme; la segona part es refereix, indistintament, al feixisme i al comunisme. Ambdós van portar a les pitjors catàstrofes polítiques que ha conegut mai la humanitat: el Tercer Reich i la Unió Soviètica. Els morters de Hitler i Stalin sumen molts milions de persones. Ara tothom n'és conscient, d'això; l'any 1931, en canvi,

FERRAN
SÁEZ MATEU

la seducció d'aquelles dues ideologies va afectar certes formacions que ara reivindiquen la recuperació de la memòria històrica (però que, sospitosament, defugen l'assumpció de la memòria política). En aquest sentit, UDC no només té dret a recordar els seus orígens històrics, sinó que també té el deure de fer saber a les noves generacions de ciutadans que hi ha valors polítics que porten a la convivència i altres que condueixen a la creació de societats basades en l'opressió. Memòria històrica, sí; memòria política, també.

Però aquell manifest fundacional també deia: “Exigim per a Catalunya la reconeixença de la seva personalitat nacional, en una autonomia plena i absoluta, dins d'una Confederació Ibèrica lliurement pactada”. En aparença, Du-

ran i Lleida no s'ha apartat d'aquella opció. En aparença, només. És absolutament evident que l'expressió d'aquell desig formulada l'any 1931 no és igual que si el formulem l'any 2015. On posa “autonomia plena i absoluta dins d'una Confederació Ibèrica”, avui diríem “independència en el marc comú de la Unió Europea”. ERC, que és un partit de la mateixa època, va fer aquest *aggiornamento* fa temps. En general, aquesta ha estat la trajectòria –diguem-ne– “natural” del nacionalisme català. Tret d'Unió, és clar. I els resultats estan a la vista: és més que probable que perdi tots els seus diputats i que, finalment, passi a ser una formació testimonial.

Se'ns pot objectar que, més que una ideologia política en el sentit estricte del terme, el catalanisme constitueix una actitud basada en el patriotisme i en el compromís cívic amb la llengua i la cultura. A aquest compromís s'hi pot arribar per diversos camins i amb diferents motivacions, i Unió constitueix un d'aquests possibles camins. No és ni millor ni pitjor que els altres: és una via més en un projecte col·lectiu on caben tots els catalans. Admetem l'objecció de cap a peus. No en qüestionaríem ni una síl·laba. Però tampoc no podem oblidar que la decisió d'Unió la situa en el si d'un laberint sense sortida que constitueix, a la vegada, un enorme equívoc. Avui, Unió està ubicada en la mateixa trinxera que el PP i C's. Això és injust? Sí. Però és inevitable? També. Es pot estar en contra d'aquesta polarització entre independentisme i unionisme, però això no serveix de gran cosa: la realitat és tosuda. La decisió que ha pres Unió és legítima i alhora no té cap mena de sentit. Un exercici de desconnexió, però amb el seu propi electorat.

Escriptor i professor a la URL